

SIIPIRIKKO 2/87

Pohjois-Karjalan Lintutieteellinen Yhdistys r.y.

Julkaisija: Pohjois-Karjalan Lintutieteellinen Yhdistys r.y.

Puheenjohtaja: Juha Miettinen Patotie 5 D 4 80160 Joensuu
puh 821133

Varapuheenjohtaja: Jouko Tiussa Ensonkatu 8 80200 Joensuu
puh 35849

Sihteeri: Juha Suomalainen Paiholansairaala G 5 80850 Paihola
puh 894351/259

Rahastonhoitaja: Ari Tanskanen Ahmankatu 34 80120 Joensuu
puh 122009

Muut hallituksen jäsenet: Tarja Hirvonen PL 119 80101 Joensuu,
Kimmo Koskela Iiksenvaara 80260 Joensuu puh 33397, Inkeri Ovaskainen
Hirventie 11 80230 Joensuu puh 32818, Jouni Pursiainen Hiiliruukin-
katu 5 A 20 80260 Joensuu puh 825520

Lehden toimituskunta: Harri Kontkanen (vastaava toimittaja), Juhani
Hyttinen

Tilausasiat: Lehti ilmestyy 4 kertaa vuodessa. Jaetaan jäsenille
jäsenmaksua vastaan. Jäsenmaksun suuruus v. 1987 on 40 mk (opis-
kelijat, alle 25 v. 30 mk, perhejäsenmaksu 10 mk). Siipirikon ti-
lausmaksu v. 1987 40 mk. Irtonumerot vuosikertaan 1981 asti 4 mk
(juhlanumero 15 mk), vuosikerrat 1982- 5 mk + postituskulut.
Yhdistyksen tili SYP Joensuu 201620 - 337216/Pohjois-Karjalan
Lintutieteellinen Yhdistys r.y./PL 119 80101 Joensuu.

Kansi Lapasorsa naaras (Valokuvannut Kari Koskela)

SISÄLLYSLUETTELO

Sivu

Kevätmuutto 1986 Pohjois-Karjalassa: Harri Kontkanen, Jouni Koskela ja Harri Kämäräinen	35
Kevään 1986 vaelluslinnut: Jouni Pursiainen	45
Pohjois-Karjalassa rengastettujen lintujen löytökatsaus 1983-87, I isot linnut: Jouko Tiussa	47
Kesähavainnot 1986: Juha Miettinen	54
ARK-uutisia: Mauri Leivo	62
Ilmoituksia	64

★ = Valtakunnallisen (Suomen lintutieteellisen yhdistyksen) rari-
teettikomitean tarkastama ja hyväksymä havainto.
☆ = Alueellisen rariteettikomitean tarkastama ja hyväksymä havainto.

KEVÄTUUUTTO 1986 POHJOIS-KARJALASSA

Kevätmuuttolomakkeiden palautusaktiivisuus on edelleen suurin, muuton
alkamisesta ja päättymisestä ilmoitettiin 15, petolinnuista 9, arkti-
kasta 8 ja isoista linnuista 9 lomakkeella.

Petolinnuista yhteenvedon laati Jouni Koskela, isoista linnuista

Harri Kämäräinen ja loput räpelsi Harri Kontkanen.

Seuraava lista aktiivisista havainnoitsijoista ja tekstissä käytetyis-
tä lyhenteistä. Lieksasta saimme jälleen muuttoyhteenvedon, jonka ko-
kosi Marko Ojala. Kiitokset kaikille havaintonsa lähettäneille.

Havainnoijat: Jari Halonen = JH, Markku Halonen = MH, Petri Hottola =
PH, Matti Kapanen = MK, Lauri Karttunen = LK, Hannu Kauhanen = HK,
Ari Kokkonen = AK, Harri Kontkanen = HKo, Kari Koskela, Kimmo Koskela =
KiK, Harri Kämäräinen = HKä, Viljo Lampinen, Esko Lappi = EL, Ari
Lavinen = AL, Hannu Lehtoranta = HL, Jouni Lehtoranta, Jukka Lehtoran-
ta = JuL, Mauri Leivo = ML, Veikko Makkonen, Kimmo Martiskainen = KM,
Jarmo Martiskainen = JMa, Juha Miettinen = JM, Arto Määttä, Keijo
Nuutinen, Marko Ojala = MO, Petri Palviainen = PP, Ari Parviainen = AP,
Matti ja Hannu Piironen, Jari Pussinen = JPu, Harto Päivinen, Risto
Pölönen, Heikki Pönkkä = HP, Kauko Rauhiainen = KR, Visa Rauste = VR,
Hannu Räsänen = HR, Jouko Tiussa = JT, Erwin Tuppurainen, Antti Vänskä.

Kuntalyhenteet:

Eno = Eno	Nur = Nurmes
Ilo = Ilomantsi	Out = Outokumpu
Joe = Joensuu	Pol = Polvijärvi
Juu = Juuka	Pyh = Pyhäselkä
Kes = Kesälahti	Rää = Rääkkylä
Kii = Kiihtelysvaara	Toh = Tohmajärvi
Kit = Kitee	Tuu = Tuupovaara
Kon = Kontilahti	Val = Valtimo
Lie = Lieksa	Vär = Värtsilä
Lip = Liperi	

Muut lyhenteet: m = muuttava, p = paikallinen

Fenologisesti aikaiset havainnot:

Kurki	6.4.	3 m	Out Kalaton (ML)
Mehiläishaukka	27.4.	1 m	Kes Keskusta (KM)
Hiirihaukka	17.3.	1 m	Ilo Julunniemi (JPu,PP)
Rantasipi	24.4.	1 p	Kes Ristilahti (KM)
Hernekerttu	27.4.	1 p	Rää Haapasalmi (MH)
Pensaskerttu	1.5.	1	rengastettiin Joe Höylas (JM)
Kultarinta	22.5.	1 p	Joe Noljakka (ML)
Sirittäjä	27.4.	1 p	Toh Hukkala (JP)
"	27.4.	1 p	Rää Haapasalmi (MH)
"	3.5.	1 p	Vär Sääperi (ML)
Leppälintu	24.4.	1 p	Rää Haapasalmi (MH)
Lapinharakka	20.3.	1 p	Kes Kiurunsaari (KM)
Peltosirkku	1.5.	1 p	Kit (Alpo Parkkonen)

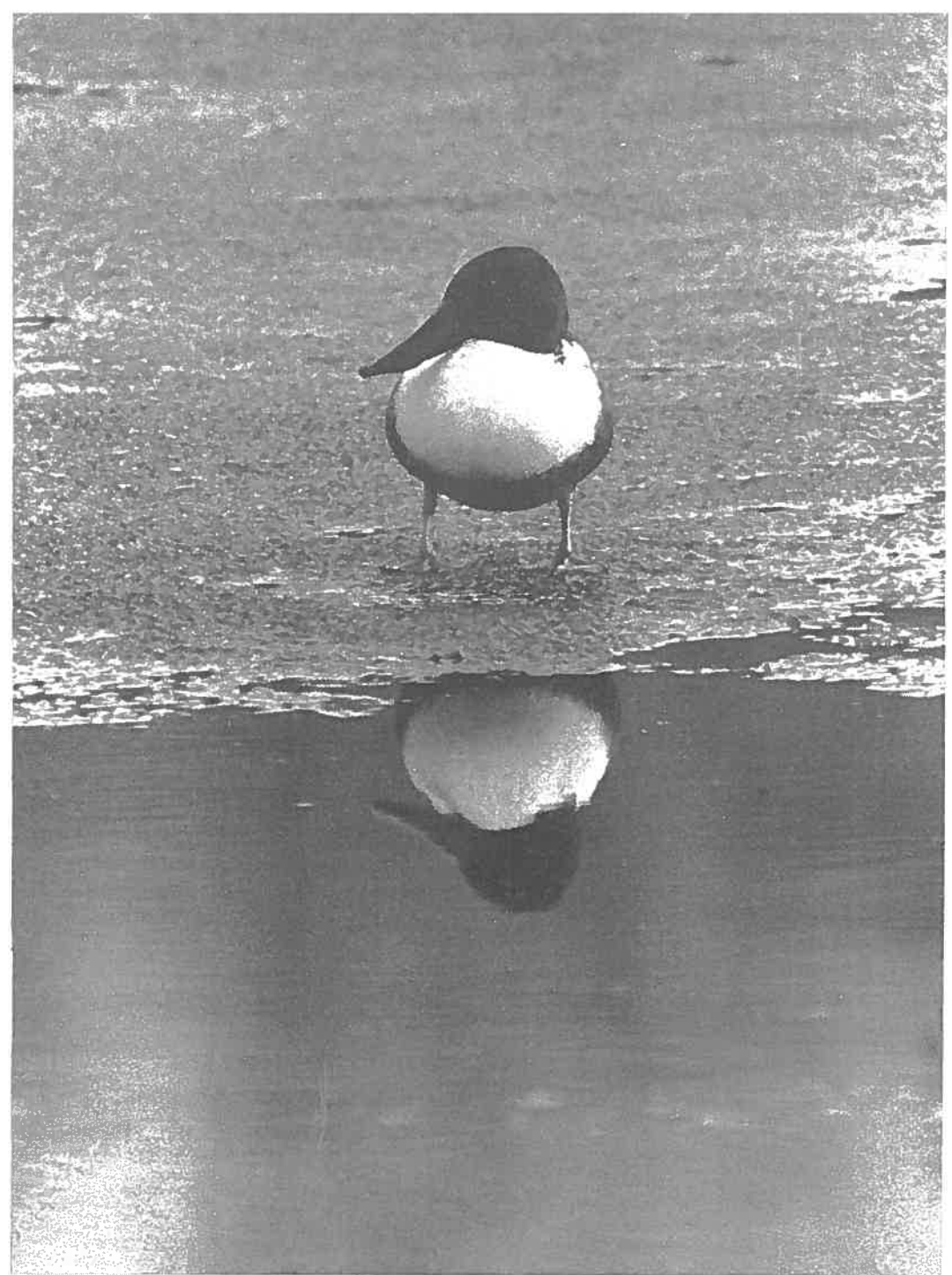
Aikaisimmat havaintopäivämäärät lajeittain:

Kuikka	29.4.	Tundrakurmitsa	26.5.	Laulurastas	23.4.
Kaakkuri	29.4.	Kapustarinta	22.4.	Mustarastas	24.3.
Silkkiuikku	23.4.	Karikukko	1.6.	Punakylkirastas	21.4.
Härkälintu	2.5.	Taivaanvuohi	22.4.	Kiivitasku	23.4.
Mustakurkku-uikku	30.4.	Jänkäkurppa	4.5.	Pensastasku	27.4.
Heinäisorsa	4.4.	Lehtokurppa	24.4.	Leppälintu	24.4.
Tavi	23.4.	Isokuovi	22.4.	Satakieli	10.5.
Heinätavi	24.4.	Pikkukuovi	23.4.	Sinirinta	6.5.
Jouhisorsa	24.4.	Punakuiiri	10.5.	Punarinta	24.4.
Haapana	23.4.	Metsäviklo	22.4.	Pensassirkkalintu	20.5.
Lapasorsa	21.4.	Liro	26.4.	Luhtakerttunen	3.6.
Lapasotka	10.5.	Rantasipi	24.4.	Viitakerttunen	29.5.
Tukkasotka	24.4.	Punajalkaviklo	4.5.	Ruokokerttunen	6.5.
Punasotka	23.4.	Valkoviklo	24.4.	Mustapääkerttu	28.5.
Telkkä	12.4.	Mustaviklo	1.5.	Lehtokerttu	19.5.
Alli	3.5.	Pikkusirri	26.5.	Pensaskerttu	1.5.
Pilkkasiipi	4.5.	Lapinsirri	10.5.	Hernekerttu	27.4.
Mustalintu	2.5.	Suosirri	14.5.	Pajulintu	27.4.
Tukkakoskelo	1.5.	Suokukko	1.5.	Tiltaltti	23.4.
Isokoskelo	28.3.	Vesipääsky	26.5.	Sirittäjä	27.4.
Uivelo	25.4.	Merikihu	16.5.	Rautiainen	21.4.
Metsähanhi	19.4.	Selkälokki	21.4.	Metsäkirvinen	23.4.
Sepelhanhi	16.5.	Harmaalokki	21.3.	Niittykirvinen	12.4.
Valkoposkihanhi	6.5.	Kalalokki	14.4.	Lapinkirvinen	6.5.
Laulujoutsen	25.3.	Pikkulokki	29.4.	Västäräkki	5.4.
Hiirihaukka	17.3.	Naurulokki	8.4.	Keltavästäräkki	26.4.
Piekana	21.4.	Kalatiira	6.5.	Lapinharakka	20.3.
Varpushaukka	3.4.	Uuttukyyhky	10.4.	Pikkulepinkäinen	13.5.
Kanahaukka	19.3.	Sepelkyyhky	8.4.	Kottarainen	23.3.
Mehiläishaukka	27.4.	Sarvipöllö	4.4.	Hemppo	7.4.
Ruskosuohaukka	23.4.	Suopöllö	24.4.	Punavarpenen	12.5.
Sinisuohaukka	19.4.	Kehräätäjä	21.5.	Peippo	29.3.
Kalasaäski	23.4.	Käki	8.5.	Järripeippo	14.4.
Nuolihaukka	27.4.	Tervapääsky	17.5.	Pohjansirkku	26.4.
Tuulihaukka	6.4.	Käenpiika	26.4.	Peltosirkku	1.5.
Ampuhaukka	30.3.	Kiuru	26.3.	Pajusirkku	7.4.
Kurki	6.4.	Haarapääsky	26.4.	Lapisirkku	11.4.
Luhtahuitti	14.5.	Räystäspääsky	4.5.	Kultasirkku	31.5.
Ruisräätäjä	29.5.	Törmäpääsky	8.5.	Pulmunen	20.3.
Nokikana	24.4.	Kuhankeittäjä	24.5.	Kultarinta	22.5.
Meriharakka	4.5.	Mustavaris	17.3.	Vihervarpunen	7.4.
Töyhtöhyyppä	27.3.	Peukaloinen	26.4.		
Tylli	23.4.	Kulorastas	22.4.		
Pikkutylli	24.4.	Räkättirastas	29.3.		

Muuton pääpiirteet

Ensimmäisiä pioneereja Karjalan tanhuvilla oli vanha tuttu mustavaris ja vuosi vuodelta kiireisempi hiirihaukka, jotka molemmat lepsuttelivat Karjalan ilmatilassa 17.3.

Seuraavana olivat vuorossa pulmunen ja lapinharakka 20.3., harmaalokki 21.3., kottarainen 23.3., mustarastas 24.3., laulujoutsen 25.3., kiuru 26.3., töyhtöhyyppä 27.3., isokoskelo 28.3., peippo ja räkättirastas 29.3. ja ampuhaukka 30.3.

Lapasorsa yllätti ja tulla tupsahti toisena Anaksena Pohjois-Karjalaan (Valok. Kari Koskela)

Peippo ehätti Karjalaan maaliskuussa (Valok. Mauri Leivo)

Näin 14 lajia siivitti kevään tuloa jo maaliskuun puolella ja kevään tulo jatkui myös huhtikuussa.

Lie Kaupunginniessä palloili pulmusia 2.4. 250 p, 3.4. 300 p ja 5.4. 250 p (MO). Myös Kes Mäntyniessä oli 2.4. säpinää, kun 700 p pulmusta oli lyöttäytynyt yhteen (KM).

Kuu kiurusta ... 8.4. oli leivosia Pyh Reijolassa 70 p (JP). Kottaraisen ennen niin sankkojen, nykyisin niin harvojen rivien pääkerääntymää edustanee 8.4. 50 p Joe Repokallion kaatopaikalla oleillutta kottaraisista (HKo).

Seuraavat pari viikkoa olivat hiljaiseloa, tosin silloin tällöin ja vähän useamminkin kirjattiin joku uusi laji saapuneeksi, mutta varsinaisen kevät antoi odottaa 23.4. asti.

21.4. tuuli kääntyi etelään, ja iltapäivällä voitiin jo havaita säämuutoksen tuoma piristysruiske lintujen muuttoon: kurkia ja butskeja valui hiljalleen vielä hyvin lumisiin maisemiin ja piekana oli muuten tuona päivänä kevään ensimmäinen, yli kuukauden aikaisimmasta hiirihauskasta myöhässä.

Seuraavana päivänä navakka etelätuuli jatkui ja tulokset alkoivat näkyä; Vär Sääperissä muutti 500 peippoja ja yhteensä 200 p + m teddyhyypää kirjattiin muistivihkoihin (ML,AP,JP). Päivän uusia lajeja olivat

mm. taivaanvuochi, kapustarinta, isokuovi, metsäviklo ja kulorastas. Seuraavana aamuna 23.4. olikin sitten helinää, melskettä, vilinää, vilskettä pienten tирpusten ..., kun yhdessä yössä tantereet täyttyivät rastaista, peipoista ja kymmenistä muista lajeista. 23.4. ja 24.4. kirjattiinkin maakuntaan saapuneiksi peräti 22 uutta lajia. 23.4. oli Lie Lamminkylällä yhteensä 1000 p + m peippoja ja seuraavana päivänä 2000 peippoja (MO).

Joe Repokallion kaatopaikalla oli 23.4. 1500 p Naurulokkia (JM,HKo, Timo Karkiainen), ja viikkoa myöhemmin 1.5. Juu kk:n turkistarhalle oli kertynyt saman verran naurulokkeja (HL).

Samanaikaisesti pikkulintujen kanssa rynnistivät myös vesiäiset, kahlurit, pedot ja kurjet.

Lip Siikakosken pelloilla oleili 26.4. 130 p heinäisorsaa (LK). 27.4.

Lip Heponiessä uiskenteli 50 p tavia ja 100 p telkkää. Toukokuun alussa puolestaan sadat silkkiuikut kansoittivat monia sulia; 4.5.

Joe Linnunlahdella parhaimmillaan 200 p (ML ym.), 4.5. Lip Heponiemi 80 p (LK) ja 6.5. Lie Jokisuu 100 p (MO).

Uivelot olivat myös hyvin esillä toukokuun alussa; monin paikoin nähtiin yli kymmenen yksilön potteja; 4.5. Joe Höyt. kanava 9♂ 6♀ p (ML), 5.5. Joe Linnunlahti 10♂ 1♀ m (AP) ja 9.5. Kon Pitkäranta 6♂ 19♀ p (AP,HKo). Tukkakoskeloita uiskenteli 14.5. Joe Linnunlahdella 45 p (ML). Kahlurit liikehtivät myös ahkerasti huhti-toukokuun vaihteessa; 24.4. muutti Vär Sääperissä 10 metsävikloa (ML) ja 26.4. samoja tipejä muutti samanverran Pyh Mulossa (ML).

Valkoviklopotteja nähtiin seuraavasti; 2.5. Lip Salokylässä 40 p (ML), 2.5. Lip Heponiemi 22 p (LK) ja Juu Harakkamäki + Tiiliniemi 18 + 8 p (HL). 30.4. Lie Lamminkylässä Vänskälän pelloilla steppaili 40 p isokuovia (EL,MO) ja pikkuserkkuja, pikkukuoveja oli 1.5. Vär Sääperissä 20 p (AP).

Suokukot kansoittivat 100 p voimalla 12.5. Lip Ahonkylän peltoja (ML, HK,HKo). 10.5. Lie Viekiissä Pöppösen pelloilla piiperteli 175 p kapustarintaa (EL).

Sepelpuluja lepsytteli 23.4. Pyh Mulossa 250 p (JP,AP) ja 23.4. myös Kes Savilahdessa oli kaksisatainen potti sepelkyyhkyläisiä ja joukossa mukana pyöriskeli Pohjois-Karjalassa harvinaiseksi käyneitä uuttupuluja peräti 13 p (KM).

Västäräkistä vähäsen; 26.4. Juu Vuokon Lehtoniessä 100 p + 108 m (HL,JuL,JH).

Lapinsirkut muuttelivat myös runsain joukoin Pohjois-Karjalan läpi; 26.4. Pyh Mulossa 150 p + m (ML), 27.4. Vär Sääperissä 100 p + m (ML) ja 1.5. Out Sysmäjärvellä 100 m (ML).

Kirjosiepot pelmahtivat muiden hyttysten purijoiden muassa ennen vapua (Valok. Kari Koskela)

Huhtikuun loppupuoli oli lämmin ja monet hyttysyöjät saapuivat ennätysaikaisin Karjalaan; mm. sirittäjä ja hernekerttu nähtiin ensimmäisen kerran huhtikuun puolella Karjalan kunnilla. Pääskystä ei päivääkään ..., 18.5. Kit Muljulassa oli hyttyspyynnissä 250 haara-, 50 räystä- ja 200 törmäpääskyä (ML). Eikä kesää ilman tervapääskyä; 26.5. Lie Kevätlahti + Kaupunginniemi 120 p (MO).

ISOT LINNUT KEVÄÄLLÄ 1986

Katsaukseen on haalittu havainnot 9 lomakkeelta.

Hanhet

Ensimmäinen havainto metsähanhista on Lie Halinjoelta, jossa 19.4. nähtiin 2 p (MO). Tämän jälkeen muutto pysyi hiljaisena viikon verran, lukuunottamatta muutamia 1-6 yks. parvia, näistä havainnoista mainittakoon 23.4. 4 p Kon Kotalahdella (HKo, HKä) ja samana päivänä 6 p Lip Heponiemessä (LK, KR). Muuton voimistuminen huhtikuun viimeisellä viikolla näkyi myös havainnoissa, sillä 26.4. nähtiin Vär Sääperillä 17 kiertelevää ja 80 p fabalista (AP ym.) ja Juu Vuokossa ja Lehtoniemessä 15 m (HL, JoL, JH).

27.4. oli taas Vär Sääperi miehitettynä ja havaintoja kirjattiin luvuilla 81+4+15 (Afab+Ans sp+A/B) (ML ym.).

Vapunpäivänä 1.5. nähtiin suurempia metsähanhimääriä vain Vär Sääperillä 70 p (AP, PH, MK, AK) ja Lip Ahonkylässä 30 p (LK, KR). Seuraavana päivänä muutti 20 metsähanhea Juu Kaajanlammella (HL). Muuton huippu ajoittui välille 3.5.-6.5., jona aikana nähtiin noin 400 muuttavaa tai lepäilevää metsähanhea.

Lip Riihilahti oli 3.5. houkutellettu paikalle 40 yks. (LK) ja 6.5. oli suurimmat paikalliseskittymät Lie Reposuolla 53 p (MO) ja Kes Mäntyniemessä 51 p (KM).

Muuttoakin päästiin 6.5. seuraamaan Vär Sääperillä, jossa 4 tunnin aikana muutti 11 pientä parvea, joista tunnistettiin 68 metsähanhea (4 parvea), 65 Ans sp:tä (4 parvea) ja 20 A/B (3 parvea) (ML ym.). Tämän jälkeen muutto lopatti lähes tyystin, poikkeuksena kumminkin 10.5., jolloin Joe Linnunlahdella nähtiin 83 metsähanhea ja 38 Ans sp:tä. (ML ym.).

Viimeisimmistä havainnoista mainittakoon 26.5. 14 p metsähanhea Pol Nisäjärvellä (AP, AL) ja 1.6. 1 p Lip Heponiemessä (AP).

Tundrahanhia määritettiin 92 yks., jota enemmän on määritetty viimeksi keväällä -82 (127 yks.). Ensimmäinen havainto on 23.4. Lip Viinijärveltä, jossa havaittiin 2 p (AP, ML, PH, VR). Seuraavat havainnot ovatkin sitten jo toukokuun puolelta, joista poimittu mielenkiintoisimmat: 2.5. Lip Ahonkylä 4 2kv p (AP, PH, HP), 7.5.-10.5. Kit Puhos 2 p (ML ym.), 4.5.-9.5. Kes Mäntyniemi yhteensä 39 p (KM), 16.5. Joe Höylas 19 m (ML, P. Mähönen), 18.5. Vär Sääperi 13 m (ML, MK, HKa).

Valkoposkihanhista tehtiin ensimmäiset havainnot 6.5. Vär Sääperillä, missä havaittiin 2 p (AP ym.). Todellinen muuttoryntäys tapahtuikin sitten vasta 20.5. ja 22.5. Näinä päivinä kirjattiin noin 1700 yks. havaituiksi. Seuraavassa havainnot eriteltyinä:

- 20.5. Kes Keskusta 320 NE (KM),
- " Joe Utrankanava 170 m (HKo),
- " Kon Selkie 50 m (HKo),
- " Joe Linnunlahti 110 NW (ML),
- 22.5. Joe Höylas 222 NW (HKo, ML, JM, KiK, JT),
- " Rää Vuoniemi 250 NW (ML, HKo),
- " Lie Kaupunginniemi 33 E (KJ, MO),
- " Uukuniemi, Kuljakko 558 m (KM)

Sepelhanhia nähtiin suunnilleen saman verran kuin edelliskeväänä eli noin 1400 yks. Päämuutto osui valkoposkihanhien kanssa lähes samoilta päiville, ollen sepeleillä 22.5. ja 26.5. Yllättävää muutossa oli, että ennen ensimmäistä päämuuttopäivää 22.5. ei lajista ollut ainuttakaan havaintoa. 22.5. havainnot:

Lie Ruunaa ä-parvi (EL),
Lie Rauhala 50 m (JMa),
Rää Vuoniemi 318 NW (ML,HKo)

26.5. havainnot:

Joe yliopisto noin 180 NE (ML),
Lie Rantala 60 N (MO),
Joe Höylas noin 70 S (JM,MH)

Viimeinen havainto on Joe Linnunlahdelta, jossa nähtiin 29.5. 1 SE (AP,PH).

Laulujoutsenten muutto lähti käyntiin 25.3., jolloin Lie Vuonislahdelta havaittiin 2 yks. muutolla (E. Suutarinen). Seuraavan kerran joutsenia havaittiin niin ikään läänimme pohjoisosissa, 3.4. Juu Kuhnustassa 5 m NE (HL) ja 4.4. Nur Sivakassa 5 m N (Ylä-Karjala, HL). Tämän jälkeen muutto pysyi tasaisen vaisuna aina huhtikuun loppupuolelle saakka parvikokojen ollessa 2-5 yks. Loppukuun paras päivä lie-nee ollut 27.4., jolloin Juu Vaikossa nähtiin 9 p (HL,M. Makkonen), Enossa 9 m (HKä) ja Lie Siikavaarassa 2 m laulujoutsenta (JMa). Päämuutto tapahtui 2.5. ja 3.5., joina päivinä Pohjois-Karjalassa nähtiin 108 yksilöä. Esimerkiksi 2.5. Lip kk 26 m (LK,KR), 3.5. Kes Villala 33 m N (KM) ja samoin 3.5. Vär Sääperi 8 m + 14 p (ML ym.). 26.5. havaittiin vielä Höylaksella 2 m laulujoutsenta (MH,Ari Latja ym.) ja samana päivänä Pol Nisäjärvellä 9 p (AP,AL).

Pikujoutsenesta tehtiin vain yksi havainto. Laji havaittiin Kes Mäntyniemessä, jossa se oleskeli 6.5-noin 20.5. (KM,ML,PH,HP,HR).

Kurkia nähtiin Pohjois-Karjalassa totuttuun tapaan vajaat 900 yks. Kevään ensimmäiset havaittiin 21.4. Joe Vehkalahdella 2 N (AP) ja

Kurjet päämuuttivat 26.4. (Valok. Kari Koskela)

Kon Selkiellä 12 N (HK). Päämuuttopäiviä olivat 23.4., 26.4. ja 27.4., joina päivinä kirjattiin ylös 741 muuttavaa kurkea eli lähes koko kevään yhteisumma.

Päivän 23.4. paras summa 84 m havaittiin Joe Repokalliolla (JM).

26.4. oli jo sitten useammassa paikassa tarkkailijoita.

Esimerkiksi Rää Pyssysalo, Kiies 115 m (MH,KK),
Kes Keskusta 61 N (KM),
Kon Selkie 51 m (HKo),
Lie Riihivaara 73 m (MO),
Pyh Mulo 141 N (ML)

Pyh Mulossa havaituista kurjista 105 yks. muutti klo 11-12 välillä.

27.4. nähtiin vielä Lie Siikavaaralla ja Kiiskilänvaaralla yhteensä 66 m kurkea.

Varmaan yksi kevään mielenkiintoisimmista kurkihavainnoista oli kuitenkin 9.5. Kon Pitkärannassa havaittu yksilö Anser-parvessa (AP,HKo). On voinut olla ko. yksilölle hikinen paikka pysytellä nopeasti lentävien hanhien tahdissa.

PETOMUUTTO KEVÄÄLLÄ 1986

Pedoista saatiin havainnoita 9 lomakkeelta yhteensä 28 havainnoijalta. Eniten havainnoita tuli viikonlopulta 26-27.4., jolloin toteutettiin myös kevätmuuton yhteishavainnointi.

Buteot

Ensimmäiset buteot havaittiin 21.4., jonka jälkeen tulivat heti parhaat päivät 23.4. ja 26-27.4. viikonloppu. Muutto näyttää ajoittuneen lyhyelle aikavälille, sillä pääjoukon viimeiset muuttavat yksilöt nähtiin vappupäivänä 1.5. ja 9.5. oli vihoviimeisen vuoro. Parhaita päiviä ja paikkoja yksilömäärineen (Bbut + Blag + Buteo/Buzzard):

22.4.	klo 8.45-12.00	Vär Sääperi	50 + 19 + 11	(ML,AP,JP)
23.4.	" 8.00-12.00	Joe Marjala-Pilkko	7 + 8 + 18	(ML)
23.4.	" 9.00-15.00	Rää Haapasalmi	7 + 26 + 25	(MH)
23.4.	" 9.00-15.20	Joe Repokallio	42 + 41 + 31	(JM,HKo)
26.4.	" 8.30-16.00	Pyh Mulo	7 + 65 + 14	(ML)
27.4.	" 7.30-12.50	Lie Kiiskilänvaara	11 + 32 + 23	(KJ,MO)
27.4.	" 7.05-12.50	Lie Siikavaara	93 + 9 + 6	(JMa)

Mehiläishaukoista kertyi havainnoita ainoastaan neljästä yksilöstä:

27.4. Kes Keskusta 1 m (KM), 9.5. Juu Ruohosuo 2 m (HL), 4.6. Lie Kaupunginniemi 1 kiert. (KJ,MO).

Varpushaukkojen ensimmäinen muuttava yksilö havaittiin 7.4. Juu Ete-lä-Vuokko (JH). Parhaita päiviä: 23.4. 20 yks., 26.4. 38 yks. ja 27.4. 16 yksilöä.

MUUTON YHTEISHAVAINNOINTI 26.4.1986

Yhteishavainnointi ei tänäkään keväänä jaksanut oikein innostaa palautetuista havainnoista päätellen. Vain kolmelta havainnointipaikalta ilmoitettiin havainnot: Kontiolahden Pyytivaaralla olivat Ari Latja ja Kari Varonen klo 5.15-14.50 välisen ajan, Rää Pyysalossa olivat klo 5.00-14.05 Markku Halonen ja Kari Koskela ja Juuan Vuokon Lehtoniemessä olivat klo 5.30-12.15 Jari Halonen, Hannu Lehtoranta ja Juha Nekkonen. Kiitokset kaikille havainnoitsijoille aktiivisuudesta. Sää oli lämmin vaihdellen +5°- +15°C, tuuli oli heikkoa kaakonpuoleista ja taivaalla vallitsi pilvipouta. Taulukkoon on kerätty muutamia mielenkiintoisimpia havaintoja kultakin kolmelta paikalta.

	Juu	Kon	Rää
Metsähanhi	11	-	5
Anser sp.	-	15	16
A/B	-	44	-
Hiirihaukka	1	9	4
Piekana	1	28	21
Buteo sp.	-	8	51
Varpushaukka	1	10	14
Sinisuohaukka	1	2	3
Tuulihaukka	-	4	-
Kurki	1	70	115
Sepelkyyhky	25	-	75
Niittykirvinen	50	-	13
Västäräkki	208	-	20
Urpiainen	164	-	150

Yksi kevään neljästä, Pernis (Valok. Matti Siponen)

Kanahaukoista saatiin havaintoja muuttavista vain noin 10 yksilöä maaliskuun lopulta toukokuun alkuun ilman huomattavaa päämuuttoa.

Sinisuohaukkojen päämuutto alkoi heti ensimmäisten yksilöiden saavuttua 22.4. kestäen toukokuun alkupäiville. Parhaita päiviä: 22.4. neljä yks., 26.4. 12 yks. ja 27.4. 9 yksilöä.

Ruskosuohaukoista "tippui" havaintoja vain 9 yksilöstä pääosin aikaväliltä 23.4.-7.5. ilman erityistä päämuuttoa.

Kalasääskejä havaittiin ilahduttavasti noin 40 muuttavaa tai paikallista. Ensimmäinen nähtiin 23.4. ja viimeinen 13.5. parhaana päivänä ollen 27.4. 9 yksilöllä.

Pikkufalcoja havaittiin vähän. Yhteensä vain noin 40 muuttavaa. Ampuhaukka aloitti 30.3. Lie Kaupunginniemi (AM,KN,MO) muuton ajoittuen pääosin huhtikuun puoleen väliin. Tuulihaukkojen muutto tapahtui enimmäkseen aikavälillä 22-27.4. viimeisten muuttaessa 10.5. Lie Rauhala (NE,KN). Nuolihaukoista tuli ainoastaan kolme havaintoa: 27.4. Lie Lamminkylä 1 m (MO), 10.5. Vär Sääperi 1 m (HK,HKo) ja 17.5. Lie Petroniemi 1 (KN,MO).

KEVÄÄN 1986 VAELLUSLINNUT

Jouni Pursiainen

Kevään vaelluslintujen osalta oli taas tyydyttävä sangen niukkaan aineistoon. Tällä kertaa huomio kiinnittyi huhtikuisiin pähkinähakki- ja pähkinänakkelihavaintoihin, sekä tilhien runsauteen vielä toukokuussakin.

Harmaapäätikka 31.3. Kon Kuusaja 1 (Risto Pölönen). Lisäksi Enon Nestorinsaareessa oli 10.4. vihreä tikka (Tyyne Rynnänen).

Pikkutikka Viisi havaintoa, joista muutama ehkä vaeltavia: 27.3. Kon Selkie k (HKo), 31.3. Kii Heinävaara n (HKo), 6.4. Lip Hepo-niemi 1 (ML), 13.4. Joe Linnunlahti 1 kie (ML) ja 29.4. Joe Höylas 1 (ML).

Pähkinähakki Kaksi myöhäistä keväthavaintoa, jotka viittaavat siihen, että hakkeja on saattanut olla Pohjois-Karjalassa kesän ylikin. 23.4. Joe Repokallio 1 p (JM, HKo), tiettävästi paikalla oli 2 hakkaa vielä toukokuun alussakin, 29.4. Joe Siilainen 1 p (ML).

Pyrstötiainen Pyrstötiaisia nähdään keväisin niukasti, tällä kertaa neljä havaintoa: 23.4. Joe Marjala 1 (ML), 25.4. Joe Sulkuniemi 2 (JM), 6.5. Joe Hasanniemi 1 (JP) ja 28.5. Joe Höylas 1 (JM).

Pähkinänakkieli Lieksan Rauhalassa kaksi yksilöä yli talven, viimeiset havainnot 30.3. (2) ja 5.4. (2 yks. MO). 4.3. oli Pol Vasaralahdessa 1 (Veli Hassinen) ja 13.4. Joe Kanervalassa 1 (ML).

Kuusitiainen 23.3. Lie Rauhala 1 p (MO). Ainakaan Joensuun seudulla ei kuusitiaisia havaittu tiettävästi syysvaelluksen jälkeen lainkaan koko talvena.

Tilhi Tilhiä näkyi koko talven tavallista enemmän ja tämä heijastui vielä keväthavainnoissakin. Viimeinen iso parvi (150 yks.) nähtiin 29.3. Joe Hukanhaudalla (JP), muutoin maaliskuun lopun havainnot koskivat alle 40 linnun parvia. Huhtikuulta ilmoitettiin niin vähän havaintoja, että laji on ilmeisesti todella ollut vähissä. Suurimmat parvet: 1-6.4. Rää kk 30 p (MH), 5.4. Joe Niinivaara 20 p (JP) ja 26.4. RääKiies 10 m (MH). Toukokuun alussa tilhiä näkyi tiheämmin, mm. 3.5. Kon Selkie 14 (HKo), 5.5. Kon Selkie 25 (HKo), 8.5. Lie Jamali 12 (MO) ja 10.5. Kon Sipri 10 (PH, HP, HR, ML), minkä jälkeen ei havaintoja.

Urpot näyttäytyivät kohtuullisesti kevätvaelluksellaan (Valok. Mauri Leivo)

Uрпиainen Maaliskuussa vähän, mm. Lieksassa alle 10 yks. parvia. Kuitenkin 25.3. Lie Kirkkopuisto 50 (MO) ja 30.3. Rää Haapasalmi 100 (MH). Huhtikuun kerääntymistä mainittakoon: 1.4. Lie Kaupunginniemi 70 p (MO), 6.4. Lie Rantala 70 (MO), 6.4. Kii Keskijärvi 80 m (HKo), 9.4. Joe Höylas 42 m (HKo) ja 9.4. Kon Jakokoski 39 m (Risto Pölönen). Kuun puolivälissä ei isompia parvia mainita nähdyn, mutta vapun tienoilla melko vahvaa vaellusta: 26.4. Lie Riihivaara 57 m (MO), 2.5. Lie 470 m (MO), 4.5. Lie Pankakoski 200 p (MO), 25.4. Joe Höylas 150 m (HKo), 25.4. Joe Repokallio 500 p/m (HKo) ja 26.4. Rää Kiies 150 m (MH).

Tundraurpiainen Viimeiset havainnot 2.3.-19.3. Kon Selkie 2 ja 25.4. Joe Sulkuniemi 2 (JM).

Taviokuurna 22.3. Lie Rauhala 8 (MO).

Käpylinnut Niukanlaisesti havaintoja: 20.3. Joe Linnunlahti 5 m (JP), 22.3. Kon Selkie 51/4a m (HKo), 23.3. Kon Selkie 47/3a m (HKo) ja 26.4. Rää Kiies 29 m (3 pikkukäpylintua)(MH).

MO = Marko Ojala, ML = Mauri Leivo, JM = Juha Miettinen, HKo = Harri Kontkanen ja JP = Jouni Pursiainen.

**POHJOIS-KARJALASSA RENGASTETTUJEN LINTUJEN
LÖYTÖKATSAUS 1983-87**

I "Isot linnut"

Jouko Tiussa

Edellisen löytökatsauksen kokoamisesta tulee kuluneeksi lähemmäs 4 vuotta. Pitkän välin aiheutti ensi sijassa Rengastustoimiston löytö-ilmoitusten muuttuminen (korteista kirjeiksi), mikä aikaansai ilmoituksiin pitkän keskeytyksen. Nyt on asia hyvässä mallissa ja aineistoa kertyy kovaa vauhtia, koska jo lintuasematoiminta likimain kaksinkertaisti läänin rengastusmäärät. Ettei katsauksesta tulisi liian raskas, se julkaistaan kaksiosaisena. Tässä ensimmäisessä kerrotaan muiden kuin varpuslintujen löydöistä, ja mukaan ovat ehtineet huhtikuun alkupäiviin saakka tietooni tulleet. Varpuslintulöytöjä voi ilmoittaa vielä kesäkuun loppuun saakka joko yhdistyksen osoitteella tai mieluummin suoraan kokoajalle (os. 8.6. jälkeen Kokkola, 56610 Rautjärvi). Kaikille tietoja lähettäneille rengastajille parhaat kiitokseni. Rengasnumerot olen katsonut tällaisissa katsauksissa tarpeettomiksi, ja aikatiedot ovat yleensä kuukauden tarkkuudella, esimerkiksi heinäkuu 1985 = 7/85. Löytöjen ilmoittajien nimiä on otettu mukaan hyvin rajoitetusti, poikkeuksina Rengastustoimiston tiedonantojen tavoin

kuitenkin rengastajien tekemät kontrollit. Rengastajien nimet ovat lyhenteinä ja tarkoittavat tässä katsauksen osassa seuraavia: PA = Pentti Ahola, JH = Jari Halonen, RJ = Risto Juvaste, KK = Kimmo Koskela, EL = Esko Lappi, HL = Hannu Lehtoranta, JL = Jouni Lehtoranta, ML = Mauri Leivo, JM = Juha Miettinen, TM = Tapani Missonen, PM = Pekka Mättö, JP = Jukka Pusa, VP = Veli Pusa, PT = Pentti Timonen, JT = Jouko Tiussa ja LV = Lasse Vilhunen.

Haapana (Anas penelope)

Joensuussa 6/83 poikasena rengastettu (JM) ammuttiin 1/84 Ranskassa Biskajanlahden rannikolla, 2805 km WSW.

Tavi (Anas crecca)

Joensuussa lokakuussa -85 rengastettu (JM) vanha koiras ammuttiin kuusi viikkoa myöhemmin Pohjois-Ranskassa, 2350 km WSW.

Telkkä (Bucephala clangula)

Liperissä JM:n poikasena rengastamista on kaukaisin löytö tullut Etelä-Ruotsista: 6/82 rengastettu (koiras) ammuttiin 11/83 Kalmarissa Itämeren rannikolla, 960 km SW. 6/84 rengastettu jo saman vuoden syyskuun alussa Neuvostoliiton Karjalan alueella, 210 km ESE. Liperin Kuoringassa rengastettuja on ammuttu saman vuoden elo-syyskuussa Kiteellä (66 km SSE), Outokummun Sysmäjärvellä (23 km WNW) ja Liperin Kinnulanniemessä (24 km SSE). Pesivät naaraat ovat kotipaikkauksellisia ja esimerkiksi RJ:n kesällä -77 rengastama kontrolloitiin pesivänä vielä kesällä -82 (JM).

Hiirihaukka (Buteo buteo)

Parin lähilöydön lisäksi myös löydöt talvehtimisalueelta: Kiihtelysvaarassa 7/82 poikasena rengastettu (JM) löydettiin 1/84 kuolleena Turkin itäosasta, 2706 km SSE.

Nuori varpushaukka Höylasilla (Valok. Mauri Leivo)

Varpushaukka (Accipiter nisus)

Poikasena rengastetuista 6 löytöä Keski- ja Etelä-Euroopasta sekä 2 kaukolöytöä kotimaasta.

- Ilomantsi 7/82 (JM) → Jugoslavia 9/83, 2163 km SSW
- Kiihtelysvaara 6/84 (PA) → Ranska 11/84, 2072 km SW
- " 6/84 (PA) → Saksan liittotasav. 3/85, 1693 km WSW
- " 7/84 (PA) → Tšekkoslovakia 10/84, 1585 km SSW
- Kitee 7/85 (JM) → Jugoslavia 1/86, 2225 km SSW
- " 7/86 (JM) → Saksan liittotasav. 1/87, 1675 km WSW
- Kiihtelysvaara 7/85 (PA) → Jyväskylä 5/86, 234 km W
- Nurmes 7/85 (HL) → Hangon lintuasema, 9/85 kontrolloitu, 526 km SW.

Kanahaukka (A. gentilis)

Pesäpoikasina rengastetuista runsaasti löytöjä muutaman kymmenen kilometrin säteeltä, mutta muutamia varsin kaukaa. Valtimolla 7/83 rengastettu (PT) löytyi saman vuoden marraskuussa kuolleena Etelä-Norjasta Pohjanmeren tuntumasta, 1347 km WSW. Juuassa 6/85 rengastettu (HL) vuotta myöhemmin kuolleena Ruotsista, 586 km WSW. Tohmajärvellä 7/84 rengastettu (JM) naaraspoikanen kontrolloitiin 4/85 muutolla Neuvostoliiton Itämeren rannikolla, 683 km S.

Kotimaisia löytöjä luettelon muodossa:

- Nurmes 7/85 (HL) → Puumala 4/86, 214 km S
- Kitee 6/85 (JM) → Toivakka 10/85, 198 km W
- Juuka 7/82 (HL) → Sotkamo 5/85, 99 km NNW
- Rääkkylä 6/82 (JM) → Outokumpu 10/86, 62 km NNW (yli 4 v.)
- Kontiolahti 7/83 (KK) → Polvijärvi 9/84, 47 km NW
- Liperi 6/83 (JM) → Polvijärvi 9/83, 30 km NNW

Ruskosuohaukka (Circus aeruginosus)

JM:n Kiteellä 7/85 poikasena rengastama löydettiin 9/85 kuolleena Neuvostoliitossa Leningradista lounaaseen, 333 km SSE.

Sinisuohaukka (C. cyaneus)

Lieksassa 7/81 poikasena rengastettu (EL) kontrolloitiin 12/84 Italian Comossa, 2351 km SW. Valtimolla 7/84 poikasena rengastettu (PT) naaras on tavattu 2/85 kuolleena Saksan liittotasavallassa, 2151 km SW. Nurmeksessa 7/85 poikasena rengastettu (HL) samoin 12/85 kuolleena Pohjois-Espanjassa Pyreneitten vuoriston läheltä, 3015 km SW.

Kalasääski (Pandion haliaetus)

Poikasina rengastetuista kolme löytöä muuttoreittien varsilta ja kaksi lähiseudulta useita vuosia rengastuksesta.

- Ilomantsi 7/83 (JM) → Turkki 10/83 ammuttu, 2795 km S
- Kesälähti 7/83 (JM) → Italia 4/85 kuollut sähköiskuun, 2526 km SSW
- Kitee 7/83 (JM) → Egypti 10/85 ammuttu, 3548 km S
- Tohmajärvi 7/79 (TM) → Kitee Piimäjärvi 5/85 kuolleena kalaverkosta (JM)
- Kesälähti 7/82 (LV) → Kerimäki 4/86 samoin kuolleena kalaverkosta.

Ampuhaukka (Falco columbarius)

Joensuussa 7/83 poikasena rengastettu (JM) löydetty 12/83 Puolan Katowicesta, 1522 km SSW.

Töyhtöhyppä (Vanellus vanellus)

Värtsilässä 2/81 poikasena rengastettu (JM) ammuttiin 12/84 Pohjois-Ranskassa, 2208 km WSW.

Isokuovi (Numenius arquata)

Rääkkylässä 6/84 poikasena rengastettu (JM) ammuttiin 2/85 Pohjois-Ranskassa, 2336 km WSW.

Selkälökki (Larus fuscus)

Kaukolöytö Afrikasta talvehtimisalueilta: Kesälahdella kesällä -85 poikasena rengastettu (RJ) on saanut surmansa saman vuoden marraskuussa Kamerunissa, 6663 km SSW. EL:n Lieksassa poikasena rengastamista kaksi kotimaista löytöä 5 ja 7 vuoden kuluttua rengastuksesta: 7/77 rengastettu 6/84 Kuhmosta, 128 km NNW ja 7/79 rengastettu Enosta, 51 km SSE.

Harmaalokki (L. argentatus)

Joensuussa 7/83 rengastettu (JP) nuori yksilö löydetty 12/85 siipirikkona Turkissa, 2405 km S. Lieksassa EL:n poikasena rengastama ammuttu toista vuotta myöhemmin Rautalammella, 164 km WSW ja toinen Nurmeksessa, 54 km NW. Joensuun Repokalliolla 8/83 rengastettu (JM) nuori yksilö löytyi tasan 2 kuukautta myöhemmin kuolleena Enosta, 31 km NE.

Kalalokki (L. canus)

Juuassa kesällä -86 poikasena rengastettu (JH) ammuttiin saman vuoden marraskuussa Tanskassa Sjellannin saarella.

Pikkulokki (L. minutus)

Kontiolahdella 6/81 poikasena rengastettu (KK) löydetty 1/85 kuolleena Tanskasta Jyllannin niemimaalta, 1455 km WSW. Juuassa kesällä -86 poikasena rengastettu (JH) löytyi myöhemmin kuolleena Lieksan Varpasesta, 23 km E.

Naurulokki (L. ridibundus)

Löytömäärältään tämän katsausosan ylivoimainen ykköslaji. Lieksan, Kontiolahden, Outokummun ja Liperin rengastusten löydöt on koottu erillisiksi tiivistelmiksi. Kaikki löydöt ovat poikasrengastuksista. Kuten niistä voidaan todeta, siirtyvät naurulokit pian pesimiskauden jälkeen Ruotsin ja Tanskan rannikoille pääosan jatkaessa talvehtimaan Keski-Eurooppaan, yleensä merten tuntumaan. Lisää mielenkiintoa on tuonut rengastettujen lokkien tehostunut tarkkailu, mikä on osoittanut naurulokin uskollisuutta samoille talvehtimispaikoille. Nuoret loikit ovat tosin voineet jäädä paikoille myös kesäkausiksi.

1. Lieksassa rengastetuista (reng. EL)

- 7/79 → Saksan liittotasav., 1/83 ja 3/85 kontrolloitu, 1500 km SW
- 6/82 → Hollanti, lintuasemalla 3/84, 1893 km WSW
- 6/82 → Englannin etelärannikko, nähty 11/85-1/86, 2466 km WSW
- 6/82 → Hollanti, kontrolloitu 12/86, 1902 km WSW
- 7/83 → Englanti 12/83, 2107 km WSW
- 7/83 → Jugoslavia 4/84, 2363 km SSW
- 6/84 → Ruotsi 12/84, 1218 km SW
- 6/84 → Tanska 10/84
- 6/84 → Hollanti 11/85, elossa, 1888 km WSW
- 6/84 → Belgia 3/86, 2095 km WSW
- 7/84 → Itä-Saksa, Itämeren rannikko, 1375 km SW
- 7/84 → Hollanti 11/85, 1799 km WSW
- 7/85 → Neuvostoliitto läh. Viipuria 9/85, 275 km SSW
- 7/85 → Keski-Ranska 8/86, 2559 km WSW
- 6/86 → Etelä-Ruotsi 8/86, 1266 km SW
- 7/86 → Itä-Saksa, Itämeren rannikko, 19.11. ja 19.12.86 rengas luettu, 1433 km SW.

2. Kontiolahden Pitkärannassa rengastetuista

- 6/81 (JM) → Italia lähellä Riminiä 1/85 kuolleena, 2360 km SW
- 7/81 (KK) → Juankoski 4/84 ammuttu, 97 km WNW

- 7/81 (KK) → Tanska 8/85 kuolleena, 1406 km WSW
- 7/81 (KK) → Hollanti 2/85 rengas luettu, 1742 km WSW
- 6/82 (JM) → Saksan liittotasav. rannikko, 2/83 kontrolloitu, 1474 km WSW
- 6/83 (JM) → Puola, Itämeren rannikko 2/86 kontrolloitu, 1103 km SW
- 7/83 (KK) → Pohjois-Ranska, kanaalin rannikko, 12/83 kuolleena, 2302 km WSW
- 7/83 (KK) → Etelä-Ruotsi 12/83 ammuttu, 1245 km WSW
- 7/83 (KK) → Itä-Saksan eteläosa, Pirna läh. Dresdeniä, rengas luettu 15 eri ajankohtana ajalla 10.11.84-27.12.86, kolmena eri talvikautena, 1626 km SW
- 7/83 (KK) → Hollanti 3/86 rengas luettu, 1873 km WSW

3. Outokummussa (pääosin Vuonoksella) rengastetuista

- 7/82 (KK) → Pyhäselkä Suhmura, 6/84 ammuttu, 55 km SE
- 7/82 (JM) → Juuka 7/84 ammuttu 40 km N
- 7/84 (JM) → Närpiö 5/84 kuolleena, 404 km W
- 7/82 (JM) → Englannin lounaisosa 1/84, kuollut, 2285 km WSW
- 6/83 (ML) → Juuka 8/83 ammuttu, 55 km N
- 6/83 (ML) → Tanska, Bornholm, 8/83 kuolleena, 1168 km SW
- 6/83 (ML) → Tanska, Sjellanti, kontrolloitu 7 kertaa ajalla 20.1.84-15.4.85, kahtena eri talvikautena, 1220 km WSW
- 6/83 (ML) → Belgia 1/84, 2002 km WSW
- 7/84 (ML) → Etelä-Ruotsi 3/86, 1210 km SW

4. Liperissä rengastetuista (reng. JM)

- 6/83 → Espoo 8/83, liikenteen uhri, 360 km SW
- 6/83 → Saksan liittotasav. Kiel-Neumdehlen 3/85 kontrolloitu, 1436 km WSW → Hampuri 11/85 kontrolloitu, 1510 km WSW
- 7/85 → Tanska 7/86, 1228 km WSW
- 7/85 → Hollanti 7/86 kontrolloitu, 1788 km WSW
- 7/86 → Ruotsi Gotlanti, 8/86 ammuttu, 810 km SW
- 7/86 → Järvenpää Tuusulanjärvi, kuolleena 24 vrk myöhemmin, 324 km SW
- 7/86 → Savonlinna, kuolleena 26 vrk myöhemmin, 79 km WSW
- 7/86 → Etelä-Ruotsi, ammuttu alle 1 kk myöhemmin, 1060 km WSW
- 7/86 → Etelä-Ruotsi 9/86 ammuttu, 1180 km WSW

5. Muualla Pohjois-Karjalassa rengastetuista

- Rääkkylä 7/80 (JM) → Nilsia 5/84 ammuttu, 126 km NNW
- Joensuu 6/81 (JM) → Itä-Saksa, Leipzig 3/84 kontrolloitu, 1627 km SW
- Joensuu 6/82 (JM) → Kiihtelysvaara 5/86, ilm. myrkytetty, 32 km ESE
- Joensuu 6/82 (JM) → Hollanti 2/84 kontrolloitu, 1855 km WSW
- Kitee 6/83 (JM) → Ruotsi Gotlanti 6/84, Liikenteen uhri, 841 km SW
- Kitee 6/84 (JM) → Neuvostoliitto Latvia, kuolleena, 687 km SW
- Kitee 6/85 (JM) → Belgia 2/86 kontrolloitu, 2050 km WSW
- Juuka 6/86 (JH) → Tanska 10/86 ammuttu, 1280 km SW

Kalatiira (Sterna hirundo)

EL:n Pielisen poikasrengastukset ovat tuottaneet tähän saakka jo 11 löytöä Afrikasta, muutamia myös muuttoreittien varsilta. Tässä tietooni tulleita tuoreimpia löytöjä.

- Lieksa 7/79 (EL) → Liberia 7/84, 7162 km WSW (lähes 5 v.)
- Lieksa 6/80 (EL) → Ranska 5/84, 2686 km WSW
- Lieksa 7/81 (EL) → Etelä-Afrikan tasav. 12/83 kontrolloitu, 10833 km S
- Lieksa 7/85 (EL) → Kongon tasav. rannikko, 10/85 elossa, 7735 km SSW
- Lieksa 7/86 (EL) → Gabon 11/86, löydetty laivalta, 7197 km SSW
- Lieksa 7/86 (EL) → Norsunluurannikko 10/86, elossa, 7037 km SW
- Juuka 7/86 (JL) → Senegal 10/86
- Juuka 7/86 (JL) → Hollanti 9/86 kontrolloitu

Kesykyhky (Columba livia)

Joensuussa, lähinnä Niinivaaralla erikoisluvalla rengastetuista (JT) useita tietoja kaupungin alueelta, kaukaisin Marjalasta, lentokentän tienhaarasta (JM), 8 km WNW.

Sepelkyhky (C. palumbus)

Rääkkylässä 6/83 poikasena rengastettu (JM) ammuttiin 1/84 Lounais-Ranskassa, 2819 km SW.

Huuhkaja (Bubo bubo)

Lieksassa 7/80 poikasena rengastettu (KK) kuoli 4/86 sähköiskuun Ristijärvellä lähes 6-vuotiaana, 160 km NNW. Juussa 6/84 poikasena rengastettu (HL) naaras törmäsi lankoihin 4/85 Sotkamossa, 102 km NNW, ja pääsi Heinolan lintutarhaan.

Lehtopöllö (Strix aluco)

Pyhäselässä 6/79 poikasena rengastettu (KK) ammuttiin 11/83 Neuvostoliiton Karjalan alueella, 130 km SE. Liperissä 7/85 poikasena rengastettu (VP) löytyi 5/86 Parikkalasta autoon törmänneenä (P. Koskimies), 122 km S. Pyhäselässä 6/84 poikasena rengastettu (KK) naaras kontrolloitiin (JM) 5/86 pesivänä Kiteellä, 43 km S. Pääosa löydöistä tulee alle 15 km etäisyydeltä rengastuspaikasta, mutta eräät monen vuoden kuluttua. Esimerkiksi KK:n Pyhäselässä 6/82 poikasena rengastama törmäsi 4 vuoden kuluttua (6/86) junaan Joensuussa, 7 km N.

Lapinpöllö (S. nebulosa)

Nurmeksessa 6/85 poikasena rengastettu (HL) löytyi samoilta seuduilta kuolleena keväällä -86.

Sarvipöllönpoikanen hilut kintussa (Valok. Juhani Hyttinen)

Viirupöllö (S. uralensis)

Joensuussa 5/83 poikasena rengastettu (JM) löytyi 9/85 kuolleena Tohmajärven Tikkalasta, 29 km SSE. Ilomantsin Ahvensalossa niinikään JM:n 6/85 poikasena rengastama löydettiin 3 kuukautta myöhemmin kuolleena Ilajusta, 23 km E.

Sarvipöllö (Asio otus)

Pyhäselässä 10.6.84 poikasena rengastettu (JM) löydettiin 25.7.84 Imatralta ilmeisesti junaan törmänneenä, 156 km SSW.

Helmpöllö (Aegolius funereus)

Läntisiin suuntiin johtaa helmpöllöjen vaellus Pohjois-Karjalasta ainakin seuraavien löytötietojen valossa. Kesälahdella 6/83 poikasena rengastettu (PM) kontrolloitiin 9/85 Ruotsin Värmlannissa, 925 km WSW. Lieksassa 5/85 poikasena rengastettu (EL) löytyi nälkiintyneenä ja kuoli 4/86 Ruotsin Västerbottenissa, 484 km WNW. Lieksassa 5/85 pesivänä rengastettu (EL) kontrolloitiin 6/86 pesivänä Nousiaisissa, 487 km WSW. Valtimolla 6/85 poikasena rengastettu (HL) hukkui 8/86 Nauvossa sadevesiputkuun, 526 km SW. Joensuun Höylaksella 10/85 rengastettu (JT) kontrolloitiin 5/86 pesivänä Viljakalassa, 347 km WSW.

Käpytikka (Dendrocopos major)

Löytötulokset toistaiseksi lähinnä kotipaikkauskollisuutta ilmentäviä kontrolleja. Esimerkiksi Liperissä 8/81 rengastettu (JP) koiras kävi samalla ruokintapaikalla kolmena talvena. JT ja Ari Tanskanen kontrolloivat 4/87 JM:n talvella -85 rengastamat käpytikat niin Joensuun Höylaksella kuin Sulkuniemessäkin.

KIRJALLISUUS

RENGASTUSTOIMISTON TIEDONANTOJA n:o 93-98 (tammikuu 1985 - huhtikuu 1987).

TIUSSA, J. 1981: Pohjois-Karjalassa rengastettujen lintujen löydöt v. 1951-1981. - Siipirikko 8: 135-152.

1983: Pohjois-Karjalassa rengastettujen lintujen löytökatsaus 1981-83. - Siipirikko 10: 83-90.

KESÄHAVAINNOT 1986

Juha Miettinen

Lomakkeita palautettiin kiitettävän runsaasti (35; v.85 29), tosin osaksi pienen henkilökohtaisen puhelinahdistelun jälkeen. Lisäksi havaintomäärää kasvatti todella huomattavasti ensimmäistä vuotta käynnissä ollut atlas-projekti. Kiitokset havaintojaan ilmoittaneille ja atlas-vastaaville kesähavaintojen poimimisesta lomakkeilta; erityis-maininnan ansaitsee Ari Tanskanen.

Havaintojen ilmoittamisesta muistuttaisin jälleen, että havaintopaikka tulisi ilmoittaa suhteellisen tarkkaan. Lisäksi useista lajeista (esim. kuikka, joutsen, korppi ja törmäpääsky) olisi tervetulleita tiedot mahdollisista autoituneista reviiereistä.

Touko- heinäkuun lämpötilat olivat hieman pitkäaikaisten keskiarvojen yläpuolella. Etenkin kesäkuu oli hyvin lämmin ja vähäsateinen. Kesän mielenkiintoisia ilmiöitä olivat muun muassa Vär Sääperin hanhet (tundra-, sepel- ja valkuposkihanhi kesäkuussa!) ja P-Karjalan ensimmäiset pähkinähakkipoikueet.

Joensuu

	V	VI	VII
1986 keskilämpötila (C)	8,4	17,1	17,4
1931/60 keskiarvo (C)	7,8	13,6	16,7
sademäärä (mm)	57	17	79
1931/60 keskiarvo (mm)	58	58	72

Taulukko 1. Touko-, kesä- ja heinäkuun 1986 keskilämpötila ja sademäärä sekä vuosien 1931-60 keskiarvolämpötilat ja sademäärät. Lähde: Ilmatieteenlaitoksen kuukausikatsaukset, vol. 80.

Seuraavassa havainnoitsijaluettelo, jossa lomakkeiden palauttaneiden nimet on alleviivattu:

Paa = Petri Aaltonen, PA = Pentti Ahola, MA = Markku Alanen, UE = Unto Eronen, HH = Henna Halonen, JH = Jari Halonen, MH = Markku Halonen, RH = Raimo Heinonen, PH = Petri Hottola, JH = Jukka Hyytiäinen, AI = Asko Ihäläinen, TI = Tuomas Immonen, PI = Paavo Inkinen, HJ = Hannu Jaakkonen, PJ = Paavo Järvinen, PK = Pentti Kallinen, RK = Risto Kahri, LK = Lauri Karttunen, HKI = Harri Kirjavainen, HKI = Hannu Kivivuori, AK = Ari Komulainen, HKO = Harri Kontkanen, VK = Veikko Korhonen, KAK = Kari Koskela, KIK = Kimmo Koskela, HKÄ = Harri Kämäräinen, ELI = Esko Lappi, RL = Raimo Latja, ALE = Aila Lehtoranta, HL = Hannu Lehtoranta, JOL = Jouni Lehtoranta, JUL = Jukka Lehtoranta, RL = Risto Leikas, KL = Kalle Leivo, ML = Mauri Leivo, VM = Veikko Makkonen, TM = Tuomo Marttikainen, JMa = Jarmo Martiskainen, K&SM = Kimmo & Sirkku Martiskainen, KMt = Kalevi Matikainen, JMu = Juhani Mauranen, JMi = Juha Miettinen, PMu = Pertti Mulari, PMä = Pertti Mähönen, KN = Keijo Nuutinen, YN = Yrjö Nuutinen, MO = Marko Ojala, VO = Viljo Ollikainen, J&PP = Jarmo & Pasi Parkkinen, APo = Alpo Parkkonen, AP = Ari Parviainen, MPE = Matti Pihlatie, TP = Tapio Piipponen, M&HP = Matti & Hannu Piironen, EP = Esa Pitkänen, PP = Pekka Pitkänen, JoP = Jouni Pursiainen, JaP = Jari Pussinen, RP = Risto Pölönen, RR = Raimo Rajamäki, MR = Matti Riikonen, KR = Kalervo Rinne, KR = Kauko Rouhiainen, HR = Hannu Räsänen, MS = Mika Susi, AT = Ari Tanskanen, MT = Markku Tolvanen, ET = Erwin Tuppurainen, SP = Seppo Varonen, JV = Jaana Voutilainen, AVn = Antti Vänskä.

Kuntalyhenteet: Eno = Eno
Ilo = Ilomantsi
Joe = Joensuu
Juu = Juuka
Kes = Kesälahti
Kii = Kiitelysvaara
Kit = Kitee
Kon = Kontiolahti
Lie = Lieksa
Lip = Lipperi
Nur = Nurmes
Out = Outokumpu
Pol = Polvijärvi
Pyh = Pyhäselkä
Rää = Rääkkylä
Toh = Tohmajärvi
Tuu = Tuupovaara
Val = Valtimo
Vär = Värtsilä

Lajikohtainen katsaus

Kuikka (Gavia arctica) Kuikka oli yksi lajeista, jonka havaintomäärää atlas-projekti lisäsi huomattavasti. Kaikkiaan ilmoitettiin 64 ! (v.85 25, v.84 23) varmaa tai todennäköistä pesintää (Eno 2, Ilo 7, Juu 10, Kes 7, Kii 4, Kit 4, Kon 4, Lie 14, Lip 3, Nur 3, Out 2, Rää 1, Tuu 1, Val 1, Vär 2). Huomattavan suuri osa havainnoista tuli Juuan ja Lieksan alueelta. Löydettyissä pesissä oli keskimäärin 1.6 munaa (N=5) ja havaituissa poikueissa oli 1.82 poikasta (N=11) (v.85 1.56, v.84 1.50). Poikastuotto oli edellisvuosia selvästi parempi (tässä poikastuotto ei tarkoita lentopoikasten määrää). Tuhoutuneita pesintöitä ei ilmoitettu.

Suurin havaittu kesäparvi tavattiin Out Maljasalmessa (12 yks./KL).

Kaakkuri (Gavia stellata) Myös kaakkurien esiintymiseen toi atlas-projekti runsaasti uutta tietoa. Uusia pesäpaikkoja tuli tietoon peräti neljä, joista kolme Lieksasta (MT, MPE) ja yksi Ilomantsista (ML ilm.). Tosin paikallisten asukkaiden tiedossa oli osa näistä paikoista ollut jo kauan. Ainakin Lieksan pesäpaikoilla onnistui pesinnät (2+2+1 poik.). Sen sijaan Kesälahden ja Kontiolahden vanhoilla pesäpaikoilla epäonnistuivat pesinnät ihmisten häirinnän takia (KM ja MPE).

Lisäksi havaittiin Ilomantsissa, Kontiolahdella ja Lieksassa yhteensä 7 yksilöä pesintäaikaan mahdollisilla pesimäalueilla.

Härkälintu (Podiceps griseigena) Havaintoja edellisvuosia vähemmän (25 ♂, v.84-5 34). Ero johtuu Kesälahden härkälintupaikkojen aikaisempaa huonommasta tutkimisesta. Huomion arvoista on Juuan toisen pesimäpaikan löytyminen (Vihtasuo Kopsalampi; HL). Parimäärä kunnittain (suluissa v.85 parimäärä): Juu 4 (2), Kes 8 (24), Kit 2 (3), Lip 3 (1), Out - (1), Rää 6 (4), Vär 1 (-).

Mustakurkku-uikku (P. auritus) Havaintoja ilmoitettiin 22 parista (v.85 14, v.84 20). Lievä lisäys havaintomäärään johtuu atlas-projektista. Parimäärät kunnittain: Joe 1, Juu 3, Kes 4, Kit 2, Kon 3, Out 3, Rää 2, Toh 2 ja Vär 1. Näistä uusilla paikoilla tavattiin seuraavat: Eno (ruutu 698:65;RE), Kes Mehtolanlahti ja Villala Ketolanlahti ♂ (KEM), Kon Iso Suopoli 3 ♂ (MPE) ja Selkie Lipaslampi 1 (HKO) sekä Toh Hasuri ja Peionniemenlahti 1 (PAA).

Heinätavi (Anas querquedula) Havaintoja 18 ♂/♂, joista puolet Rääkkylästä ja Lieksasta.

Uivelo (Mergus albellus) Vain yksi havainto: 2 ♂, ♀ p Kon Iso Suopoli (MPE).

Mustalintu (Melanitta nigra) Atlas-projekti toi esille toisen kesähavainnon 1980-luvulta P-Karjalasta (ruutu 699:69; PI).

Lapasotka (Aythya marila) Harvinainen kesähavainto lajista: 13.6. ♂
Vär Sääperi (J. Helstola).

Metsähanhi (Anser fabalis) Ilomantsista kaksi ja Lieksasta neljä pesimäaikaista havaintoa, joista kaksi poikuehavaintoa (PMu, TM). Lisäksi kaksi havaintoa pesimättömistä touko- kesäkuun vaihteessa.

Tundrahanhi (Anser albifrons) Vär Sääperissä oleskeli 20.-21.6. 2 kv yksilö (J. Riihelä, ML).

Sepelhanhi (Branta bernicla) Vain yksi havainto: 10.-13.6. 1 Vär Sääperi.

Valkoposkihanhi (Branta leucopsis) Ensimmäinen kesähavainto lajista 1980-luvulla: 26.6.-2.7. 1 Vär Sääperi (HKi).

Laulujoutsen (Cygnus cygnus) Atlas-projektin myötä tuli havaintoja tietoon huomattavasti tavallista enemmän; 27 varmasti tai todennäköisesti pesivää paria (v.85 7), joista peräti 15 Lieksasta. Seuraavassa parit ja ilmeisesti pesimättömät yksilöt kunnittain: Eno 1+0, Ilo 3+1, Juu 1+0, Kii 0+7, Kit 1+2, Kon 1+0, Lie 15+2, Nur 0+1, Out 3+3, Pol 1+0, Rää 1+0. Poikueissa (hyvin eri-ikäisissä) oli keskimäärin 4.3 poikasta (v.85 4.2, v.84 4.1).

Peltopyy (Perdix perdix) Atlas-projektin ensi vuosikaan ei tuonut esille havaintoja.

Laulujoutsen alkaa ilahduttavasti runsastua (Valok. Veijo Turunen)

Riekko (Lagopus lagopus) Havainnot lisääntyivät monin kertaisesti atlas-projektin seurauksena. Varmoja pesintöjäkin ilmoitettiin peräti 12. Uusia havaintopaikkoja päälevinneisyysalueen ulkopuolelta ilmoitettiin Toh Kyläanalussuolta ja Porttisensuolta (PAa) sekä Tuupovaa-rasta (HJ). Poikue/pesämäärät ja muiden havaintojen yksilömäärät kunnittain: Eno 0+2, Ilo 1+0, Juu 2+0, Kon 0+2, Lie 7+8, Nur 0+3, Toh 0+4, Tuu 0+1 ja Val 2+0.

Kurki (Grus grus) Havaintoja todennäköisesti pesivistä linnuista ilmoitettiin tavallista enemmän (35 ♂, v.85 15 ♂), pesimättömistä vähemmän (55 yks.). Löydettyissä kahdessa pesässä oli 2 munaa, kuten myös kaikissa kolmessa poikueessa. Suuria kesäparvia ei tavattu; ainoa mainittava 11 yks. 21.6. Vär Sääperi (ML).

Nokikana (Fulica atra) Edellisvuoden pohjanoteerauksesta palattiin normaalityyppiin; ainakin vanhoilla esiintymispaikoilla laji oli yhtä runsas kuin ennenkin. Yksi uusi esiintymispaikkakin ilmoitettiin (Toh Peionniemenlahti (PAa)). Muut havainnot kunnittain: Juu 1, Lip 3, Out 30 ja Rää 1 paria.

Meriharakka (Haematopus ostralegus) Yksi kesähavainto ilmoitettiin: 19.6. 2 Lie Siikasaaret (ELi).

Kapustarinta (Pluvialis apricaria) Myös kapustoja löytyi atlaksen ansiosta tavallista enemmän. Pesimäsoiden määrä kunnittain: Eno 1, Ilo 5, Juu 2, Kii 1, Lie 6 ja Nur 1. Lieksassa varmistettiin pesintä kolmella suolla (TM ja MS).

Jänkäkurppa (Lymnocyptes minimus) Kon Pitkärannan kopottelijoiden (2-3 yks.) lisäksi löytyi jänkiä yhdestä uudesta paikasta: 26.6. 2 soidin äänt. Lie Ruunaa (MT).

Pikkukuovi (Numenius phaeopus) Pikkukuoveja tavattiin ennätysmäärä. Havainnot kunnittain (parimäärä): Eno 1, Ilo 10, Juu 1, Kii 6, Lie 13, Nur 2 ja Pol 1.

Punajalkaviklo (Tringa totanus) Yksi havainto pesimättömästä linnusta: 16.6. 1 Kon Pitkäranta (MH).

Suokukko (Philomachus pugnax) Yhteensä viisi mahdollista pesintää. Eno (ruutu 698:66;RE), Ilo (ruudut 695:69;PP ja 697:69;PI), Kii Valkeasuo (PA), Lie Kevätlahti (ELi).

Pikkulokki (Larus minutus) Pikkulokilla oli hyvä pesimävuosi. Useimpien vanhojen yhdyskuntien parimäärät olivat lähes parhaimpien vuosien luokkaa ja uusia yhdyskuntia tuli tietoon peräti kahdeksan: Ilo Viitasuo (MPe), Lie Kevätlahti 3 pesää; ilmeisesti Lieksan ensimmäiset pesälöydöt (ELi), Lip Heposelkä Pajuluoto 23 pesää ja Lammu Suurenjoensuu 3 ♂ (LK), Out Mustalahti 50 ♂ (AVn), Pol Kaianlahti 25 ♂ (Kmt), Rää Paksuniemi 10 ♂ (KaK), Toh Peionniemenlahti (PAa).

Uuttukyyhky (Columba oenas) Kolmen vuoden tauon jälkeen yksi havainto: 25.6. 1 Kon Piikko (ML).

Käki (Cuculus canorus) Kahden vuoden tauon jälkeen neljä varmistettua pesintää: Juu Piilovaara (HL) ja Lieksasta kolme pesintää (TM, ELi, RR).

Kehrääjä (Caprimulgus europaeus) Kehrääjiä surisi jälleen eniten Kesälahdella (5yks.), mutta kokonaismäärä (16) oli lisääntyneestä kuunte-lusta huolimatta lähes sama kuin edellisvuonna (15).

Pikkulokilla oli hyvä pesimävuosi (Valok. Kari Koskela)

Pikkutikka (Dendrocopos minor) Pikkutikkahavaintoja tehtiin yhtä paljon kuin edellisessä. Havaintoja kertyi aikaisempaa laajemmalla alueelta atlas-projektin ansiosta; peräti viisi uutta havaintokuntaa. Se ettei kokonaishavaintomäärä lisääntynyt edellisvuosien malliin johtui vähentyneestä havainnoinnista parhailla esiintymisalueilla (lähinnä Kesälähti). Kaikki tutkitut vanhat reviirit olivat asuttuja. Havainnot kunnittain: Joe 5, Juu 1, Kes 2, Kit 3, Kon 1, Lie 2, Lip 1, Pyh 1, Rää 1 ja Tuu 1 paria/♂. Pesintöjä varmistui neljä: Joe Iiksenvaara (KiK), Juu Vihtasuo (HJH), Kes Varmonniemi (ML) ja Lieksa (HL).

Pohjantikka (Picoides tridactylus) Atlas-projektikaan ei tuonut esiin montaa havaintoa pohjantikkasta. Kaikki havainnot: Ilo Ahvensalo (JMi), Kit ruutu 688:66 (PJ), Lie ruudut 701:65 ja 702:70 (JMa ja AK) sekä Tuu ruutu 691:70 (HJ).

Palokärki (Dryocopus martinus) Atlas-projekti kolminkertaisti havaintomäärän (36 paria/yksilöä, v.85 12!). Lähes puolet havainnoista tehtiin Lieksassa (v.85 2!). Havainnot kunnittain: Eno 2, Ilo 2, Juu 1, Kes 4, Kit 1, Kon 2, Lie 15, Nur 1, Rää 2, Toh 3 ja Tuu 3 paria/yksilöä. Pesintöjä varmistettiin neljä: Kes Myllytupa ja Villala (KM), Nur Kuohatti (J.Tuononen/HL) sekä Toh Hirvisuo (APo).

Kuhankeittäjä (Oriolus oriolus) Lämmin kesäkuu ja atlas-projekti toi esille ennätysmäärän viheltelijöitä. Peräti 63 ♂/♂ (v.85 34) tavattiin eri puolilla Pohjois-Karjalaa aina Lieksaa (6) ja Juukaa (1) myöten. Muut havainnot kunnittain: Eno 2, Ilo 1, Joe 2, Kes 13, Kii 2, Kit 3, Kon 7, Lip 8, Out 3, Pyh 2, Rää 11, Tuu 1 ja Vär 1.

Törmäpääsky (Riparia riparia) Uusia yhdyskuntia ilmoitettiin peräti 19: Eno Riihisuo (HKä), Juu Kuhnusta (HL) ja Rostuvi (JoL), Kes Poronniemi 6:n tien rist. (S&KM), Kii Mäkrä (PA), Kon Kerolankangas (RL) ja Uuro (RP), Lie Lamminkylä (ELi) ja Pankajärvi (J&PP), Nur Kuikka (HL) ja Ylikylä (P.Timonen), Out Killinkuiva (AVn), Lösmänkangas (KL), Makamäki (AVn) ja Väärälampi (AVn), Pyh Suhmurantie (RPI) sekä Toh Koli, Nikunvaara ja Petravaara (PAA). Kuitenkin kaikkiaan laskettiin vain hieman enemmän (1230;v.85 1185) pesiä kuin edellisessä vuonna eli toisin sanoen suurin osa vanhoista kolonioista jäi tarkastamatta. Molempina vuosina tarkastetuissa yhdyskunnissa olivat parimäärät lähes samat.

Paikka	Parimäärä/kolojen määrä		Havainnoitsija
	1985	1986	
Eno Novikka	40	85	RP
Sarvinki Kaiskuvaara	200	160	RH
Sarvinki Pirttivaara	50	100	RH
Juu Vihtasuo	15	20	HL
Kes Keskusta, kaatopaikka	23	10	K&SM
Kii Murtojärvi	177	150	PA
Lip Niva	50	20	LK
Nur Salmenkylä	20	20	HL
Yhteensä		575	565

Taulukko 2. Törmäpääsky-yhdyskuntien parimäärät Pohjois-Karjalassa 1985/86. Mukaan otettu vain yhdyskunnat, joista havaintoja molemmilta vuosilta.

Korppi (Corvus corax) Korpin pesintöjä varmistettiin osittain atlas-projektin ansiosta enemmän kuin edellisissä vuosina (16;v.85 9,v.84 8) pesintä kunnittain: Ilo 3, Joe, Juu 2, Kon, Lie 2, Lip 2, Nur, Pyh, Toh ja Tuu 2. Uusia pesäpaikkoja tuli tietoon neljä: Juu Kajoo (U:Halonen/HL), Nur Mujejärvi (HL), Out Vuonos (AVn) ja Toh Hasuri (PAA). Pesissä oli rengastusikäisiä poikasia keskimäärin peräti 4.75 (v.85 4.17, v.84 3.5). Tosin poikkeuksellisen paljon poikasia oli vain yhdessä pesässä Lip Käsämä 7 poikasta; JMi). Todellisuudessa pesimätulos oli selvästi aikaisempia vuosia heikompi, sillä aloitettua pesintää kohti poikastuotto oli vain 2.38 (v.85 4.17).

Mustavaris (Corvus frugilegus) Viime vuoden tapaan muutama yksilö Joensuussa: 4.6. 1 p Utran kanava (HKa, HP), 6.6. 1 p Noljakka (AVä, HR), 27.6. 2 p Repokallion kaatopaikka (ML).

Naakka (Corvus monedula) Joensuussa pesivä parimäärä ilmeisesti useita kymmeniä (ML). Lisäksi kaksi havaintoa uusilta alueilta. Vär Sääperi 1.6. 2 (ML) ja Juuan keskustasta ensimmäinen Joensuun ulkopuolinen pesimähavainto 1980-luvulta (5 poikasta reng.; HL).

Kuukkeli (Perisoreus infaustus) Atlas-projektin myötä lisääntyi myös kuukselihavainnot moninkertaisesti. Poikue/pesämäärä ja muiden havaintojen yksilömäärä kunnittain: Ilo 0+2, Lie 2+10, Nur 2+5, Tuu 1+0 ja Val 0+4.

Pähkinähakki (Nucifraga caryocatactes) P-Karjalan ensimmäiset kolme varmistettua pesimähavaintoa olivat tuloksena syksyn 1985 voimakkaasta hakkivaelluksesta. Poikueet nähtiin: Joe Repokallio (A.Lehikoinen) ja Repolan kartano (P.Heikkinen/RL) sekä Out Matovaara (KL). Lisäksi 20.6. 2 yks. Kii Valkeasuon reunassa (PA).

Tilhi (Bombycilla garrulus) Atlas-projektin tuloksena peräti 17 pesimäaikaista havaintoa (Ilo, Juu 3, Kon, Lie 7, Nur 3, Out, Tuu), joista kaksi poikuetta (Lä. MR ja Ilo; RK).

Lapinharakka (Lanius excubitor) Kolme varmistettua pesintää: Juu Matara (JuL), Lie Jamali (ET) ja Nur Salmenkylä (E.Korhonen). Lisäksi yksi kesähavainto Tuupovaarasta ja Ilomantsista ja peräti 7 Lieksasta.

Pikkuvarpunen (Passer montanus) Havaintoja vain ennestään tunnetuilta pesimäpaikoilta (esim. Rää keskusta 7 pesää, KaK).

Viherpeippo (Carduelis chloris) Havaintoja seuraavista kunnista: Eno, Ilo, Joe, Kit, Kon, Lie, Lip, Out, Rää, Tuu ja Vär.

Tikli (Carduelis carduelis) Edellisvuosien tapaan havaintoja vain Joensuusta yksittäisistä linnuista.

Kirjosiipikäpylintu (Loxia leucopterus) Yksi kesäaikainen havainto Lieksasta (ELI).

Kultasirkku (Emberiza aureola) Kaikkiaan 25 ♂ tavattiin neljässä eri kunnassa, joista yksi uusi paikka: ♂ Out Vuonos (ML). Muut havainnot: 3 ♂ Joe Utrankanava (MH) ja 2 ♂, 1 ♀ Höyt.kanava (ML), yht. 4 ♂/♀ Lieksa (MO ym.) ja Vär Sääperi 16 ♂ (HKI).

Pikkuvarpuskanta on voimakas Pohjois-Karjalan kaakkoisissa kunnissa (Valok. Kari Varonen)

Pohjois-Karjalan kesänaakat ovat lähes kokonaan Joensuun varassa (Valok. Mauri Leivo)

Sinitiaainen (Parus caeruleus) Vain kaksi pesintähavaintoa: Lie Timitra (A.Hämäläinen) ja Rää Keskusta (KaK). Lisäksi pesintäaikaan esim. Joensuussa 15 ♂ (ML).

Kuusitiaainen (Parus ater) Ei yhtään havaintoa!

Lapintiaainen (Parus cinctus) Ensimmäinen kesähavainto lapintintistä P-Karjalassa: Lieksa ♂ (MT; atlasruutu 701:68).

Pyrstöttiäinen (Aegithalos caudatus) Viisi pesimäaikaista havaintoa (Joe 2, Kon, Lie, Rää) 1-3 yksilöstä.

Koskikara (Cinclus cinclus) Ei havaintoja.

Kultarinta (Hippolais icterina) Huono vuosi, kuten KM kommentoi Kesälahdelta. Havaintoja selvästi aikaisempaa vähemmän (21 ♂; v.85 39, v.84 36). Havainnot kunnittain (suluissa v.85): Ilo 1 (4), Joe 1 (6), Kes ? (8), Kii 1 (2), Kit 1 (-), Kon 4 (3), Lie 5 (4), Lip 1 (-), Pyh - (1), Rää 6 (10), Vär 1 (1).

Mustapääkerttu (Sylvia atricapilla) Yhteensä normaalit 23 ♂/♀ (v.85 18, v.84 22). Havainnot kunnittain: Ilo 3, Joe 3, Kit 1, Kon 3, Lie 1, Lip 1, Pyh 2, Rää 7 ja Vär 2. Huomattavaa oli havaintojen puuttuminen Kesälahdelta sekä peräti 7 ♂ keskittymä Rää Haapasalmella (MH).

Idänuunilintu (Phylloscopus trochiloides) Normaalit 11 ♂ kuultiin, joista Kon Kolvanaurossa 6 ♂ (PH). Muut havainnot: Ilo (ruutu 695:72; RK), Joe Noljakka (JMi), Juu Timovaara (HL), Kon Selkie (HKO) ja Rää Hypönniemi (KaK).

Lapinuunilintu (Phylloscopus borealis) Hieman tavallista vähemmän havaintoja: Ilo 2 ♂ (ruudut 695:71; RK ja 696:70; EP), 12.6. ♂ Joe Ranta-kylä (PH), 28.6. ♂ Lie Vieki (R.Romanainen) ja 25.6. ♂ Nur Petäis-kylä (HL). Jopa Kon Selkien vakiopaikka oli autioitunut.

ARK-UUTISIA

Mauri Leivo

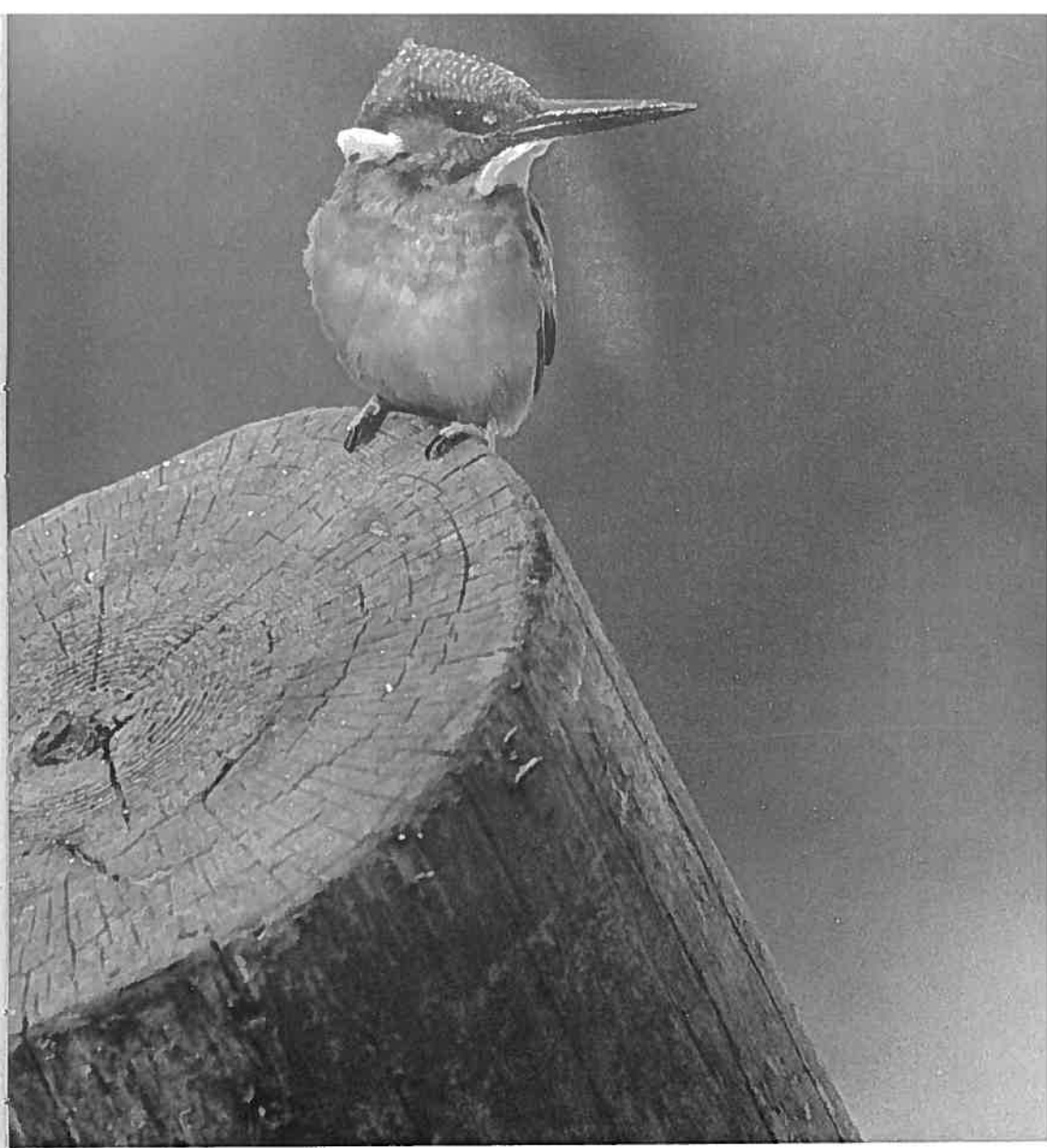
Käsiteltyään koko joukon viimevuotisia lomakkeita ARK sai taas aihetta jupinaan. Kehnosti täytettyjä lappuja riitti, samoin harmaita hiuksia ARK:n jäsenistölle. Osa lomakkeen palauttajista sai ARK:n päätöksistä muistokseen "bumerangilomakkeen", jossa perustellaan hylkäävä päätös. ARK ei myönnä teilaavansa kenenkään lomaketta silkkaa ilkeyttään vaan puutteellisen t tai joskus harvemmin ristiriitaisen kuvauksen takia. ARK ei myöskään suostu vielääkään lukemaan rivien välistä tai sortumaan oletuksiin vaan tekee päätöksensä vain ja ainoastaan lomakkeelle kirjoitetun tarinan perusteella. Pelisäännöt ovat siis selvät ja kaikille, ainakin Siipirikkoa lukeville, ennalta tiedossa. Siksi ihmettyttääkin, miksi niin monet yhä tarjoavat "kolmen rivin kuponkeja" ja luottavat tuuriinsa ("Jospa se nyt..."). Seuraavat esimerkit avan- nevat itse kunkin silmät näkemään, missä on vika.

"Valtavan suuri, paljon isompi kuin harmaalokit. Lyhyt valkea pyrstö. Lensi rauhallisesti suon yli." Siinä kaikki. Ilmiselvä vanha merikotka, ilmoittajan mielestä. Mutta ainakaan ARK ei voi mitenkään sulkea pois joutsenen mahdollisuutta. Toinen esimerkki. "Hiirihaukan kokoinen, ruskea lintu. Pitkät siivet. Lovi pyrstössä. Käänteli pyrstöään." Haarahaukka, keskimmäisiä pyrstösulkiä menettänyt hiirihaukka vai mikä - kukapa tietää? Tämänkaltaiset lomakkeet ovat ARK:n arkipäivää, valitettavasti. Olisikin toivottavaa, että jokainen malttaisi lukea tekeleensä ennen postittamista ARK:lle ja miettisi itse tai kaverin kanssa, voiko sillä kuvauksella sellaista lajin määrittää. Se säästäisi vaivaa molemmiin puolin.

Iänmääritykset ovat asia erikseen. Iänmääritys edellyttää yleensä (erityisesti petolintujen kohdalla) sekä perehtyneisyyttä asiaan että yksityiskohtaisia havaintoja maastossa, ja siksi se jää usein varsin karkeaksi (esim. juv/subad, 2-4kv jne.). Vaikuttaa siltä, että lomakkeelle halutaan heittää linnun ikä silkasta kirjoittamisen ilosta ilman että iänmäärityksen edellytykset on hallussa. Nykyisin havainnoijille lähetetyistä palautteista puolet koskee iänmäärityksen oikeaisuuksia tai täsmennyksiä. Kuitenkaan lomakkeelle ei ole välttämätöntä laittaa mitään iän kohdalle, sillä ARK yrittää aina suorittaa mahdollisimman tarkkan iänmäärityksen lomakkeen kuvauksen perusteella. Siis huolellisuus ja maltti ovat valttia.

Seuraavassa muistinvirikseksi voimassa oleva ARK-lajilista:

jääkuikka	keräkurmitaa	kuningaskalastaja
jää-/amerikan-	merisirri	sininäri
jääkuikka	heinäkurppa	harjalintu
pikku-ukku	rantakurvi	valkoselkätikka
harmaahaikara	leveäpyrstöki-	kangaskiuru
harmaa-/rusko-	hu, ei ad-linnut	tunturikiuru
haikara	merikiuru, ei ad-	luotokirvinen
mustahaikara	linnut	mustaleppälintu
kattohaikara	tunturikiuru	sepelrautas
kyhmyjoutsen	isolokki	kirjokerttu
kiijuhanhi	iso-/grönlannin-	hippiäsuunilintu, vain pyydystetyt
merihanhi	lokki	kirjosiiuunilintu, --
kanadanhanhi	merilokki	pikkusieppo
rietisorsa	pikkukajava	keltahemppo
harmaasorsa	räyskä	vuorihemppo
haahka	lapintiira	pikkusirkku
kyhmyhaahka	pikkutiira	
allihaahka	mustatiira	
haarahaukka	etelänkiisi	
merikotka	etelän-/pohjan-	
kiiju-/pikku-	kiisla	
kiijukotka	ruokki	
maakotka	riskilä	
muuttohaukka	turturikyhykky	
kiiruna	turkinkyhykky	
viiräinen	tunturipöllö	

Kuningaskalastaja - stagnaakin kovempi. Kyseinen lintu kuvattu vanhoina hyvinä aikoina (v.-74) Höytiäisen kanavalla (Valok. Kari Koskela)

PALVELUKSEEN HALUTAAN

PKLTY etsii lintuasemaluvan omaavia rengastajia palvelukseen Joensuuhun, Höytiäisen kanavan lintuasemalle. Yhdistys maksaa ruokarahaa 25 mk/vrk yli 7 yhtenäistä rengastuspäivää rengastaville henkilöille. Asema on sähköistetty ja siellä on hyvät ruoan valmistus- ja säilytysmahdollisuudet. Vuodepaikkoja on kolme. Aseman alueelle on raivattu syksyllä -86 1,5 ha suuruinen kahlaajaliete, mikä antaa uusia ulottuvuuksia rengastustoimintaan. Ilmoittautumiset välittömästi asemanhoitaja Juha Miettiselle, Patotie 5 D 4, 80160 Joensuu, puh: 973-821133.

Atlasretkelle mukaan !

PKLTY järjestää heinäkuussa atlasretken Tuupovaaran-Enon alueelle. Retken alustava ajankohta on 4-5.7. Matka suoritetaan henkilöautoilla, PKLTY kustantaa matkakustannukset. Mikäli halukkaita on riittävästi voidaan käydä myös Ilo-mantsin itäosissa. Ilmoittautumiset välittömästi Ari Tanskaselle puh: 973-122009.

RENGASTUSTENTIT JOENSUUSSA

Elokuun alussa (alustava päivämäärä 8.-9.8.) järjestetään Joensuussa peruslaji- ja lintuasemarengastustentit peräkkäisinä päivinä. Lisäksi saamme Rengastustoimistosta P. Puhjon erinomaisen diasarjan lainaksi tenttiin opiskelua varten. Diademonstratio pidetään myöhemmin sovittavana aikana Joensuun Yliopiston biologian laitoksella, jossa myös tentit pidetään. Tenttiin voi ilmoittautua Juha Miettiselle heinäkuun aikana (puh.973/821133).